

Ökade politiska spänningar i Kenya

Ökade politiska spänningar i Kenya mellan regering och opposition. Motsättningarna har både etniska och politiska dimensioner och förvärras av det aktuella säkerhetsläget. Oppositionsledare Raila Odinga planerar demonstrationer den 7 juli om regeringen inte bjuder in till nationell dialog. President Kenyatta har implicit anklagat oppositionen för att vara delaktig i attacken mot Mpeketoni. Oppositionsmöten har ställts in i Kisii och Nakuru efter hot mot Odingas folkgrupp. Flera personer har arresterats misstänkta för hatbrott. Regeringens inställning är hård och riskerar hota yttrandefriheten. Ökad risk för våldsamma konfrontationer under den närmaste tiden.

Motsättningarna mellan opposition och regering i Kenya har efter den senaste tidens terroristattacker i landet blivit starkare. Den försämrade säkerhetssituationen har lett till hårda uttalanden mellan de båda grupperna och det finns oro bland befolkningen för att den spända situationen ska eskalera till våldsamheter mellan anhängare till regering och opposition.

Saba Saba, oppositionens återuppvaknande

Oppositionsledaren Raila Odinga återvände nyligen till Kenya efter en längre föreläsningsturné vid Amerikanska universitet. Sedan hans återkomst har Odinga arbetat hårt för att återuppliva oppositionens anseende, som nått ett lågvattenmärke på grund av Odingas frånvaro och *Orange Democratic Movement's* (ODMs) misslyckade interna val i februari. Oppositionskoalitionen CORD har på sistone anklagats för att inte stå upp tillräckligt mot den regerande Jubilee-alliansen och det är denna bild som Odinga nu försöker förändra.

Mot bakgrund av den senaste tidens terroristattacker och den försämrade säkerhetssituationen har Odinga och hans koalitionskollegor ställt ett krav på att regeringen ska kalla till en nationell dialog kring Kenyas framtid och hur man ska lösa den nuvarande situationen. Jubilee-alliansen har avfärdat kravet och insisterat på att CORD tar upp sina klagomål i lämpliga forum såsom parlamentet, något som CORD i sin tur vägrat göra.

För att sätta press på regeringen har Odinga kallat till demonstrationer och politiska möten den 7 juli under namnet "Saba Saba" (kiswahili för "sju sju"), som han även unilateralt deklarerat som en helgdag. Den sjunde juli är ett politiskt laddat datum: 1990 slogs en demonstration mot landets dåvarande president Arap Moi och enpartisystemet brutalt ner, ca 20

dödades och hundratals arresterades. Sedan incidenten har ett flertal demonstrationer hållits detta datum på grund av dess symboliska betydelse.

Mpeketoni, anklagelser om politiskt våld och uppvigling

I kontexten av redan stigande motsättningar har attacken mot Mpeketoni längs Kenyas norra kust förvärrat situationen ytterligare. Som ambassaden rapporterat tidigare tog terrororganisationen AL-Shabaab på sig ansvaret för attacken men trots detta anklagade president Uhuru Kenyatta ”lokala politiska krafter” och beskyllde i förtäckta ordalag oppositionen för att vara delaktig. Både Kenyatta och andra högt uppsatta politiker inom Jubilee-alliansen har sedan dess anklagat oppositionen och Odinga för att försöka splittra landet och framkalla etniska motsättningar i syfte att underlätta en statskupp.

Som ett bevis på att attacken mot Mpeketoni skulle vara internt politiskt våld har vissa källor gjort gällande att endast Kikuyu, president Kenyattas folkgrupp, dödades under attacken. Detta påstående stämmer inte överens med offentlig information om attacken. Det är sant att en stor del av de ca 60 som dödades var Kikuyu, men detta beror snarare på att Mpeketoni från början skapades som en bosättning dit Mau-Mau krigare och andra Kikuyu flyttades efter Kenyas självständighet och att en majoritet av befolkningen i staden således är Kikuyu. Utöver detta fanns även andra folkgrupper bland de döda.

Kenyatta och andra högt uppsatta politiker inom Jubilee-alliansen uttalade sig efter attacken starkt om åtgärder mot politiskt destabiliserande aktiviteter och manade till hårda straff för aktörer som använde sig av uppvigling och propaganda. Regeringens uttalanden har av de flesta tolkats som riktade mot oppositionen och Odinga.

Odinga och CORD har meddelat att man trots hoten ämnar hålla protesterna som planerat den 7 juli. Håtska debatter om situationen i både parlamentet och senaten har snarast ökat spänningarna. Ett antal politiker från både Jubilee-alliansen och CORD har manat till enighet mellan de båda lägren men det finns samtidigt flera som stödjer en konfrontation. Under förra veckan hölls bland annat en anti-Odinga protest i Nairobi och det finns enligt medieuppgifter en ökad närvaro av säkerhetsstyrkor i områden av landet där oppositionen har många anhängare.

CORD ställde i förra veckan in två planerade politiska möten i Nakuru och Kisii. Den officiella anledningen till att mötena ställdes in var att det pågår ett lokalval i Kisii och att Nakuru mötet ställdes in för att hedra Mpeketoni offren. Dagarna innan mötena var planerade hade dock flygblad delats ut i Nakuru med hot mot stadens Luo befolkning (Odingas folkgrupp), något som tros ha påverkat Odingas beslut att ställa in mötet.

Ett flertal politiker från både Jubilee-alliansen och CORD har de senaste dagarna arresterats misstänkta för att ha gjort uttalanden som kan riskera att

mana till våld eller kränka olika folkgruppers rättigheter. CORD har avvisat anklagelserna som ett försök av Jubilee att skrämma olikttänkande till tystnad. Det är i nuläget oklart vilka uttalanden som ska ha lett till arresteringarna men det är värt att notera att de anklagade kommer från olika politiska läger.

Kommentar

Den grundläggande konflikten bakom de nuvarande politiska spänningarna är i sig inget nytt utan beror på motsättningar och maktkamp mellan den av Kikuyu och Kalenjin dominerade regeringen å ena sidan och Luo och Luya ledda oppositionen å andra sidan. Motsättningar mellan kenyanska folkgrupper är en konfliktorsak som existerat sedan landets självständighet och var en av de bidragande orsakerna till eftervalsvåldet 2007-2008. Den gången var de största motsättningarna mellan Kikuyu och Kalenjin.

Konflikten har både etniska och politiska aspekter och dess starka förankring i kenyansk historia gör att den har en tendens att komma upp till ytan när landet befinner sig i kris. Den här gången är det den försämrade säkerhetssituationen som riskerar att leda till en konfrontation: Den senaste tidens terroristattacker har lett till bred kritik mot regeringens säkerhetspolitik.

Oppositionen har kritiserat regeringens hantering av säkerhetsfrågan, från presidentens ovilja att avskeda polischefen och inrikesministern, trots deras undermåliga prestation, till Usalama Watch insatsen riktad mot etniska somalier i Eastleigh-området i Nairobi. Regeringen har tillbakavisat anklagelserna och i sin tur anklagat oppositionen för att använda säkerhetssituationen som en ursäkt för att sprida propaganda och attackera de folkgrupper som regeringen representerar. Samtidigt menar vissa säkerhetsexperter att den här typen av anklagelser och konflikt kan vara en del av Al-Shabaabs taktik för att destabilisera Kenya. Valet av Mpeketoni för attacken förra veckan var uppenbarligen strategiskt rätt sett från det perspektivet.

Den stora faran med det nuvarande politiska klimatet och de planerade ”Saba Saba” demonstrationerna är att de riskerar framtvinga en konfrontation mellan inte bara regering och opposition utan även deras anhängare, något som kan komma att eskalera till våldsamheter på bred front i Kenya. Folkligt missnöje med ständigt ökande kostnader, arbetslöshet och svårigheter för många människor att klara sin vardag kan då ytterligare spä på en redan allvarlig situation.

Samtidigt är diskussionen kring vad som klassas som hatbrott oroväckande i sig; regeringens uttalande indikerar att man väljer att se alla former av regeringskritiska uttalanden eller samlingar som uppvigling, något som klart bryter mot samlings- och yttrandefrihet.

Det är i nuläget för tidigt att säga vad som kommer att hända den 7 juli, eller om demonstrationerna ens kommer att hållas. Odinga har under helgen hört av sig till Kenyatta via ett brev som har en vänligare ton än den senaste tidens uttalanden. Det finns tecken på att båda sidor inser vilka konsekvenser en våldsam konfrontation skulle kunna få.